Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 05-02-08-038/25-38283/2

Podgorica, 08.12.2025. godine

Za: MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE, Rimski trg br. 46, Podgorica

gospodinu, Vladimiru Jokoviću, ministru

Predmet: Mišljenje na Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o izmjenama Sektorskog sporazuma između Vlade Crne i Evropske komisije kojim se utvrđuju pravila za upravljanje i sprovođenje finansijske podrške Unije Crne Gore u okviru instrumenata pretpristupne podrške za oblast politike "Poljoprivreda i ruralni razvoj" (IPARD III)

Veza: Vaš akt broj: 05-308/25-24242/5 od 23.10.2025. godine

Poštovani gospodine Jokoviću,

Povodom *Predloga zakona o potvrđivanju Sporazuma o izmjenama Sektorskog sporazuma između Vlade Crne i Evropske komisije kojim se utvrđuju pravila za upravljanje i sprovođenje finansijske podrške Unije Crne Gore u okviru instrumenata pretpristupne podrške za oblast politike "Poljoprivreda i ruralni razvoj" (IPARD III),* Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Crna Gora je potpisala Sektorski sporazum sa Evropskom komisijom kojim se uspostavlja pravni osnov za upravljanje i sprovođenje finansijskih sredstava iz pretpristupnih fondova Evropske unije u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja (IPARD III), za programski period 2021–2027. Potpisivanje ovog sporazuma je jedan od preduslova za korišćenje sredstava iz pretpristupnih fondova Evropske unije. Izmjenama Sektorskog sporazuma za IPARD III program izmijenjene su odredbe koje se tiču ex post kontrole realizovane investicije, preciynijeg definisanja prihvatljivih i neprihvatljivih troškova za IPARD III, jasno definisanje forme i sadržaja računovodstvenih programa, definiše se mogućnost avansnog plaćanja za Mjeru 5 - LEADER.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede ističe da će iskorišćenost sredstava unaprijediti poljoprivrednu proizvodnju u Crnoj Gori, povećati konkurentnost i kvalitet poljoprivrednih proizvoda, kako na domaćem tako i na inostranom tržištu. S tim u vezi, dolazi do postepenog usklađivanja sa pravilima Zajednice, standardima, politikama i praksama u pogledu pridruživanju EU koji će se postići kroz ekonomski, socijalni i teritorijalni razvoj, u pogledu pametnog, održivog i inkluzivnog rasta, kroz razvoj fizičkog kapitala, kao odgovor na izazove klimatskih promjena kroz promovisanje energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije.

Opšti cilj Zakona o potvrđivanju Sporazuma o izmjenama Sektorskog sporazuma između Vlade Crne Gore i Evropske komisije kojim se utvrđuju pravila za upravljanje i sprovođenje finansijske podrške Unije Crnoj Gori u okviru instrumenta pretpristupne podrške za oblast politike „Poljoprivreda i ruralni razvoj" (IPARD III) jeste da pripremi crnogorske poljoprivrednike za ulazak u EU kroz povlačenje finansijskih sredstava iz pretpristupnih fondova. Predmetne izmjene će konkretno uvesti naknadne provjere koje će se sprovoditi u roku od pet godina od datuma konačne isplate primaocu u odnosu na realizovanu investiciju

kroz IPARD III program, s tim što će se sve investicije provjeravati barem jednom u toku ovog perioda.

Na tekst Predloga zakona i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Nakon izvršene analize dostavljenog Predloga zakona o potvrđivanju Sporazuma o izmjenama Sektorskog sporazuma za IPARD III, od strane Direktorata za upravljanje strukturama pretpristupne podrške EU, utvrđeno je da je Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o izmjenama, sa IPA aspekta, pripremljen u skladu sa kriterijumima iz Okvirnog finansijskog sporazuma o parnerstvu za IPA III, da se pravila za sprovođenje programa utvrđena važećim Sektorskim sporazumom ne narušavaju predmetnim izmjenama, te da se omogućava efikasnije povlačenje finansijskih sredstava iz pretpristupnih fondova crnogorskim poljoprovrednim proizvođačima kroz IPARD III program, uz napomenu da je neophodno pratiti buduće izmjene IPARD III programa.

Uvidom u dostavljeni materijal i Izvještaj o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa, navedeno je da je za implementaciju predmetnog akta nisu potrebna izdvajanja sredstava, već je za sprovođenje mjera koje će se definisati posebnim finansijskim sporazumom predviđeno kofinansiranje iz budžeta Crne Gore, kod potrošačke jedinice Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, na aktivnosti IPARD III Program (16 002 007 008).

S tim u vezi, Ministarstvo finansija, sa aspekta državnog budžeta, nema primjedbi na *Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o izmjenama Sektorskog sporazuma između Vlade Crne Gore i Evropske komisije kojim se utvrđuju pravila za upravljanje i sprovođenje finansijske podrške Unije Crnoj Gori u okviru instrumenta pretpristupne podrške za oblast politike "Poljoprivreda i ruralni razvoj" (IPARD III).*

S poštovanjem,

Crna Gora MINISTARSTVO FINANSIJA PODGORICA

MINISTAR
Novica Vuković

PREDLOG

ZAKON
o potvrđivanju Sporazuma o izmjenama Sektorskog sporazuma između Vlade Crne Gore i Evropske komisije kojim se utvrđuju pravila za upravljanje i sprovođenje finansijske podrške Unije Crnoj Gori u okviru instrumenta pretpristupne podrške za oblast politike „Poljoprivreda i ruralni razvoj" (IPARD III)

Član 1

Potvrđuje se Sporazum o izmjenama Sektorskog sporazum između Vlade Crne Gore i Evropske komisije kojim se utvrđuju pravila za upravljanje i sprovođenje finansijske podrške Unije Crnoj Gori u okviru instrumenta pretpristupne podrške za oblast politike „poljoprivreda i ruralni razvoj" (IPARD III) koji je zaključen razmjenom pisama, u Briselu 6 avgusta 2025.godine i u Podgorici 29 septembra 2025.godine , u originalu na engleskom jeziku.

Član 2

Tekst Sporazuma o izmjenama Sektorskog sporazuma iz člana 1 ovog zakona, u originalu na engleskom i u prevodu na crnogorski jezik, glasi:

AGREEMENT ON AMENDMENTS OF THE SECTORAL AGREEMENT BETWEEN THE GOVERNMENT OF MONTENEGRO AND THE EVROPEAN COMMISSION SETTING OUT PROVISIONS FOR THE MANAGEMENT AND IMPLEMENTATION OF UNION FINANSIAL ASSISTANCE TO MONTENEGRO UNDER THE INSTRUMENT FOR PRE-ACCESSION ASSISTANCE IN THE POLICY AREA 'AGRICULTURE AND RURAL DEVELOPMENT' (IPARD III)

The European Commission, hereinafter referred to as "the Commisssion", acting for and on behalf of the European Union on the one part and the Government of Montenegro, acting for and on behalf of Montenegro, on the other part and together, jointly referred to as "the Parties"

Article 1

Article 14, paragraph (3) is amended as follows:

"(3) The ex-post verifications shall be carried out within five years of the date of final payment to the recipient, with the exception of commitments under the agri-environment-climate measure which are verified only during the 5-year period when the commitments are carried out. All investments shall be checked at least once during the five-year period."

Article 2

Article 35, paragraph (3) is amended as follows:

"(3) The following expenditure shall not be eligible under the IPARD III programme:

(i) the purchase of agricultural production rights, animals, except for animals for rearing endangered breeds supported under the agri-environment-climate commitments, annual plants and their planting;

(l) the purchase of combine harvesters and vehicles, except for specialised vehicles directly relevant for the objectives of a supported investment as provided in the IPARD III programme;

(m) investment in the tobacco sector;

(n) investment in the hemp sector when products are not complying with the import conditions laid down in Article 189 of Regulation (EU) No 1308/2013;

(o) support to production of alcoholic beverages, except for production of wine up to 15% of the alcoholic strength."

Article 3

Article 41, paragraph (2) is amended as follows:

"(2) The amounts of the Union contribution recovered from recipients under the IPARD III programme during each reference period and the debts that have not been collected within two years of their registration in the debtors' ledger as referred to in Article 49(6) of this Agreement shall be deducted by the Commission from the amount to be paid in respect of the payment request for that period in accordance with Article 50 of this Agreement."

Article 4

Article 49, paragraph (6) is amended as follows:

"(6) Montenegro shall set up, in respect of the IPARD III programme, a system for the recognition of all amounts due and for the recording in a debtors' ledger of all such debts, including irregularities prior to their receipt. Without prejudice to Article 43(5) or any national provisions concerning recovery of debts, any financial contribution charged to the Union with respect to these sums, including irregularities, shall be written off at the end of the second year following its registration in the debtors' ledger. These sums shall be reported as written off in the annual accounts of the period concerned and will be deducted by the Commission as provided for in Article 41(2). The IPARD Agency and the Accounting Body shall ensure that any amounts recovered are credited to the IPARD euro account within five working days of the date of recovery."

Article 5

Article 54, paragraphs (6), (8) and (9) are amended as follows:

"(6) Notwithstanding Article 8 of this Agreement, in combination with Clause 6a(5) of Annex A to the FFPA, the IPARD III monitoring committee may, following consultation with the IPARD Managing Authority and the IPARD Agency, propose to the IPARD Managing Authority for submission to the Commission, with a copy to the NIPAC and the NAO, amendments or reviews of the IPARD III programme to ensure the achievements of the programme's objectives and enhance the efficiency of the assistance provided.

(8) The IPARD III monitoring committee shall examine the evaluations of the IPARD III programme referred to in Article 59.

(9) The IPARD III monitoring committee shall consider and approve the plan of visibility and communication activities referred to in Article 32 as well as any subsequent updates of the plan."

Article 6

Article 61, paragraph (3) is amended as follows:

"(3) The annual implementation reports shall cover the previous calendar year and shall include data related to the calendar year before and the cumulative financial and monitoring data for the whole period of implementation of the IPARD III programme as well as aggregated monitoring tables. For the final year of implementation no annual implementation report is requested, it is considered to be covered in the final implementation report. The final reports on implementation of the IPARD III programme shall cover the whole period of implementation."

Article 7

Annex 1 - MAIN FUNCTIONS OF THE INTERNAL CONTROL SYSTEM, section Managing functions, paragraph (a) is amended as follows:

"(a) *Selection of the measures*: the objective of this function is that according to Article 10(9)(a) of the FFPA the IPARD Managing Authority is responsible for the selection of measures and their publicity, including the selection of measures under each call in accordance with Article 8 of this Agreement, in combination with Clause 6a(3)(c) of Annex A to the FFPA."

Article 8

Annex 2 - INTERNAL CONTROL FRAMEWORK, 3. Control activities section, D. Procedures for advances and guarantees (if applicable), is amended as follows:

"In agreement with the Commission payments of advances, for the measure 5 'implementation of local development strategies - LEADER approach' qualify as eligible expenditure up to 50% of the public aid and shall be subject to the establishment of a bank guarantee or an equivalent guarantee, except for advance payments of 50% of each annual running costs of the local action group (LAG). They shall not be subject to the establishment of a bank guarantee or an equivalent guarantee."

Article 9

Annex 4 - RULES FOR PROGRAMMING, Aid intensities, rates of Union contribution and eligibility for IPA Rural Development programmes 2021-2027, section 5. Eligibility is amended as follows:

"Measure 13 – Promotion of cooperation for innovation and knowledge transfer

Recipients

The Innovation Partnership (IP) Operational Groups comprising at least three actors from different groups, for example, farmers, advisors, researchers, NGOs, forest owners and agri-businesses and operating in agriculture, forestry, aquaculture or food processing."

Article 10

This Agreement was concluded by an exchange of letters, between the European Commission signed in Brussels on 6 August 2025, and the Government of Montenegro signed in Podgorica on 29 September 2025 and shall enter into force on the date on which the last of the Parties informs each other one in writing of its approval, in accordance with the existing internal legislation or procedure of each of the Party.

SPORAZUM O IZMJENA SEKTORSKOG SPORAZUMA IZMEĐU VLADE CRNE GORE I EVROPSKE KOMISIJE KOJIM SE UTVRĐUJU PRAVILA ZA UPRAVLJANJE I SPROVOĐENJE FINANSIJSKE PODRŠKE UNIJE CRNOJ GORI U OKVIRU INSTRUMENTA PRETPRISTUPNE PODRŠKE ZA OBLAST POLITIKE „POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVOJ" (IPARD III)

Evropska komisija, koja predstavlja i zastupa Evropsku uniju, u daljem tekstu: Komisija, s jedne strane, i Vlada Crne Gore, koja predstavlja i zastupa Crnu Goru, u daljem tekstu Crna Gora, s druge strane, u daljem tekstu zajedno označene kao „Strane" sporazumjele su se o sljedećem:

Član 1

Član 14, stav (3) se mijenja i dopunjuje na sljedeći način i glasi:

„(3) Naknadne provjere se provode u roku od pet godina od datuma konačne isplate primaocu, s izuzetkom obaveza u okviru agroekološko-klimatske mjere koje se provjeravaju samo tokom petogodišnjeg perioda u kojem se obaveze izvršavaju. Sve investicije se provjeravaju najmanje jednom tokom petogodišnjeg perioda."

Član 2

Član 35, stav (3) se mijenja i dopunjuje na sljedeći način i glasi:

„(3) Sljedeći troškovi nijesu prihvatljivi za finansiranje u okviru IPARD III programa:

(i) kupovina prava poljoprivredne proizvodnje, životinja, izuzev životinja za uzgoj ugroženih pasmina koje se podržavaju u okviru agroekoloških i klimatskih obaveza, jednogodišnjih biljaka i njihove sadnje;

(l) kupovina kombajna i vozila, osim specijaliziranih vozila koja su direktno relevantna za ciljeve podržane investicije kako je predviđeno u programu IPARD III programom;

(m) ulaganja u sektor duvana;

(n) ulaganja u sektor konoplje kada proizvodi ne ispunjavaju uslove uvoza utvrđene u članu 189. Uredbe (EU) br. 1308/2013;

(o) podrška proizvodnji alkoholnih pića, osim proizvodnje vina do 15% alkoholne jačine."

Član 3

Član 41, stav (2) se mijenja i dopunjuje na sljedeći način i glasi:

„(2) Iznose doprinosa Unije koji se povrate od korisnika u okviru IPARD III programa tokom svakog referentnog perioda i dugove koji nisu naplaćeni u roku od 2 godine od dana njihovog evidentiranja u knjigu dužnika, kako je navedeno u članu 49(6) ovog Sporazuma, Komisija će odbiti od iznosa koji treba platiti u vezi sa zahtjevom za plaćanje za taj period u skladu sa članom 50 ovog Sporazuma."

Član 4

Član 49, stav (6) se mijenja i dopunjuje na sljedeći način i glasi:

„(6) Crna Gora je dužna da za IPARD III program uspostavi sistem za prepoznavanje svih dospjelih iznosa i za upis u knjigu dužnika svih takvih dugova, uključujući i nepravilnosti prije njihovog prijema. Ne dovodeći u pitanje član 43(5) ili bilo koje nacionalne odredbe koje se odnose na povraćaj dugova, svaki finansijski doprinos zaračunat Uniji u pogledu tih iznosa, uključujući i nepravilnosti otpisuje se na kraju druge godine od dana njihovog upisa u knjigu dužnika. Ovi iznosi će biti prijavljeni kao otpisani u godišnjim računima za dotični period i Komisija će ih odbiti kako je predviđeno Članom 41(2). IPARD Agencija i Nacionalni fond su dužni da osiguraju da se svaki povraćeni iznos odobri u korist IPARD računa u evrima u roku od tri radna dana od dana povraćaja."

Član 5

Član 54, stav (6), (8) i (9) mijenju se i dopunjuju na sljedeći način i glasi:

„(6) Bez obzira na član 8 ovog sporazuma, i odredbe 6 a(5) Aneksa A Okvirnog sporazuma, Odbor za nadgledanje IPARD III programa može, nakon konsultacija sa Upravljačkim tijelom IPARD programa i IPARD Agencijom, predložiti IPARD Upravljačkom tijelu da podnese Komisiji, uz dostavljanje primjerka za NIPAK i NAO, izmjene i dopune ili pregled IPARD III programa, kako bi se obezbijedilo ostvarivanje ciljeva Programa i kako bi se poboljšala efikasnost pružene podrške

(8) Odbor za nadgledanje IPARD III programa dužan je da ispituje evaluacije IPARD III programa iz člana 57.

(9) Odbor za nadgledanje IPARD III programa dužan je da razmotri i odobri plan vidljivosti i komunikacije iz člana 32, kao i sva naknadna ažuriranja plana."

Član 6

Član 61, stav (3) se mijenja i dopunjuje na sljedeći način i glasi:

„(3) Godišnji izvještaji o sprovođenju obuhvataju prethodnu kalendarsku godinu i uključuju podatke koji se odnose na kalendarsku godinu prije i kumulativne finansijske podatke i podatke dobijene nadgledanjem za cjelokupan period sprovođenja IPARD III programa, kao i grupisane tabele za nadgledanje. Za posljednju godinu implementacije ne zahtijeva se godišnji izvještaj o sprovođenju, već se smatra da je obuhvaćen konačnim izvještajem o sprovođenju. Završni izvještaj o sprovođenju IPARD III programa treba da obuhvati čitav period sprovođenja."

Član 7

Aneks 1 - GLAVNE FUNKCIJE SISTEMA UNUTRAŠNJE KONTROLE, poglavlje Funkcije upravljanja, tačka (a) se mijenja i dopunjuje na sljedeći način i glasi:

„(a) *Odabir mjera*: cilj ove funkcije je da u skladu sa članom 10(9)(a) Okvirnog sporazuma, IPARD Upravljačko tijelo je ono koje je odgovorno za odabir mjera i njihovo promovisanje uključujući i odabir mjera za svaki poziv u skladu sa članom 8 ovog Sporazuma i odredbe 6a(3)(c) Aneksa A Okvirnog sporazuma."

Član 8

Aneks 2 - OKVIR INTERNE KONTROLE, poglavlje 3. Kontrolne aktivnosti, potpoglavlje D. Procedure za plaćanja unaprijed i garancije (ukoliko je primjenjivo) mijenja se na sljedeći način i glasi:

„U dogovoru s Komisijom, avansna plaćanja za mjeru 5 „Implementacija strategija lokalnog razvoja - LEADER pristup" kvalifikuju se kao prihvatljivi rashodi do 50% javne pomoći i podliježu uspostavljanju bankarske garancije ili ekvivalentne garancije, osim za avansna plaćanja od 50% godišnjeg tekućeg troška lokalne akcione grupe (LAG), koja ne podliježu uspostavljanju bankarske garancije ili ekvivalentne garancije."

Član 9

Aneks 4 - PRAVILA PROGRAMIRANJA, Intenziteti pomoći, stope doprinosa Unije i podobnost za IPA programe ruralnog razvoja 2021-2027, poglavlje 5. Prihvaltljivost mijenja se i glasi:

„Mjera 13 – Promocija saradnje za inovacije i transfer znanja

Korisnici

Operativne grupe za inovativno partnerstvo (IP) koje čine najmanje tri aktera iz različitih grupa, na primjer, poljoprivrednici, savjetnici, istraživači, NVO, vlasnici šuma i poljoprivredna preduzeća i koje djeluju u poljoprivredi, šumarstvu, akvakulturi ili preradi hrane."

Član 10

Ovaj Sporazum je zaključen razmjenom pisama između Evropske komisije, potpisane u Briselu 6. avgusta 2025. godine, i Vlade Crne Gore, potpisane u Podgorici 29. septembra 2025. godine, i stupa na snagu na dan kada se posljednja od Strana međusobno pismeno obavijesti o svom odobrenju, u skladu s važećim unutrašnjim zakonodavstvom ili procedurom svake od Strana.

Član 3

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore - Međunarodni ugovori".

OBRAZLOŽENJE

1. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona, sadržan je u odredbi člana 82 stav 1 tač. 2 i 17 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, kojima je propisano da Skupština Crne Gore potvrđuje međunarodne ugovore.

II. OCJENA STANJA MEĐUNARODNIH ODNOSA I CILJ DONOŠENJA ZAKONA

Dana 30. decembra 2022. godine Skupština Crne Gore je donijela Zakon o potvrđivanju Sektorskog sporazuma između Vlade Crne Gore i Evropske komisije kojim se utvrđuju pravila za upravljanje i sprovođenje finansijske pomoći Unije Crnoj Gori u okviru instrumenata pretpristupne podrške za oblast Politike "Poljoprivreda i ruralni razvoj (IPARD III), koji je objavljen u "Službenom listu Crne Gore - Međunarodni ugovori", broj 1/23. Evropska komisija je dana 14. avgusta 2025. godine predložila Crnoj Gori izmjene Sektorskog sporazuma za IPARD III, u cilju efikasnije i jednostavnije implementacije IPARD III programa i tražila pisano odobrenje od strane Crne Gore u vezi sa predloženim izmjenama. Evropska komisija dostavila je 6. avgusta 2025. godine notu Crnoj Gori kojom predlaže izmjene Sektorskog sporazuma za IPARD III. Sa predmetnim izmjenama saglasile su se obije strane potpisnice istog, stoga je Crna Gora Evropskoj komisiji dana 29. oktobra 2025. godine obavijestila Evropsku komisiju da je saglasna sa predloženim izmjenama Sektorskog sporazuma za IPARD, i da će u narednom periodu preduzeti sve neophodne korake i aktivnosti u cilju osiguranja dalje nesmetane implementacije IPARD III programa. Shodno navedenom, a imajući u vidu činjenicu da je Sektorski sporazum potvrđen Zakonom o potvrđivanju tog sporazuma, neophodno je da se izmjene Sektorskog sporazuma usvoje po istoj proceduri kao i osnovni tekst Sporazuma

III. OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU MEĐUNARODNIM UGOVOROM

Izmjenama Sektorskog sporazuma za IPARD III program izmijenjene su odredbe koje se tiču ex post kontrole realizovane investicije, preciznijeg definisanja prihvatljivih i neprihvatljivih troškova za IPARD III, jasno definisanje forme i sadržaja računovodstvenih informacija, finalnim izvještajem obuhvaćen je godišnji izvještaj za završnu godinu implementacije programa, definiše se mogućnost avansnog plaćanja za Mjeru 5 - LEADER.

Propisano je stupanje na snagu predloženih izmjena danom objavljivanja u Službenom listu Crne Gore - Medunarodni ugovori".

IV. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Predložene izmjene Sektorskog sporazuma nemaju finasijskog uticaja na budžet Crne Gore.

V. POTREBA USAGLAŠAVANJA PROPISA

Donošenje ovog Zakona ne nameće potrebu usaglašavanja unutrašnjih pravnih propisa.

PREDLOG

ZAKON
o potvrđivanju Sporazuma o izmjenama Sektorskog sporazuma između Vlade Crne Gore i Evropske komisije kojim se utvrđuju pravila za upravljanje i sprovođenje finansijske podrške Unije Crnoj Gori u okviru instrumenta pretpristupne podrške za oblast politike „Poljoprivreda i ruralni razvoj“ (IPARD III)

Član 1

Potvrđuje se Sporazum o izmjenama Sektorskog sporazum između Vlade Crne Gore i Evropske komisije kojim se utvrđuju pravila za upravljanje i sprovođenje finansijske podrške Unije Crnoj Gori u okviru instrumenta pretpristupne podrške za oblast politike „poljoprivreda i ruralni razvoj“ (IPARD III) koji je zaključen razmjenom pisama, u Briselu 6 avgusta 2025.godine i u Podgorici 29 septembra 2025.godine , u originalu na engleskom jeziku.

Član 2

Tekst Sporazuma o izmjenama Sektorskog sporazuma iz člana 1 ovog zakona, u originalu na engleskom i u prevodu na crnogorski jezik, glasi:

AGREEMENT ON AMENDMENTS OF THE SECTORAL AGREEMENT BETWEEN THE GOVERNMENT OF MONTENEGRO AND THE EVROPEAN COMMISSION SETTING OUT PROVISIONS FOR THE MANAGEMENT AND IMPLEMENTATION OF UNION FINANSIAL ASSISTANCE TO MONTENEGRO UNDER THE INSTRUMENT FOR PRE-ACCESSION ASSISTANCE IN THE POLICY AREA ‘AGRICULTURE AND RURAL DEVELOPMENT’ (IPARD III)

The European Commission, hereinafter referred to as “the Commisssion”, acting for and on behalf of the European Union on the one part and the Government of Montenegro, acting for and on behalf of Montenegro, on the other part and together, jointly referred to as “the Parties”

Article 1

Article 14, paragraph (3) is amended as follows:

“(3) The ex-post verifications shall be carried out within five years of the date of final payment to the recipient, with the exception of commitments under the agri-environment-climate measure which are verified only during the 5-year period when the commitments are carried out. All investments shall be checked at least once during the five-year period.”

Article 2

Article 35, paragraph (3) is amended as follows:

“(3) The following expenditure shall not be eligible under the IPARD III programme:

(i) the purchase of agricultural production rights, animals, except for animals for rearing endangered breeds supported under the agri-environment-climate commitments, annual plants and their planting;

(l) the purchase of combine harvesters and vehicles, except for specialised vehicles directly relevant for the objectives of a supported investment as provided in the IPARD III programme;

(m) investment in the tobacco sector;

(n) investment in the hemp sector when products are not complying with the import conditions laid down in Article 189 of Regulation (EU) No 1308/2013;

(o) support to production of alcoholic beverages, except for production of wine up to 15% of the alcoholic strength."

Article 3

Article 41, paragraph (2) is amended as follows:

"(2) The amounts of the Union contribution recovered from recipients under the IPARD III programme during each reference period and the debts that have not been collected within two years of their registration in the debtors' ledger as referred to in Article 49(6) of this Agreement shall be deducted by the Commission from the amount to be paid in respect of the payment request for that period in accordance with Article 50 of this Agreement."

Article 4

Article 49, paragraph (6) is amended as follows:

"(6) Montenegro shall set up, in respect of the IPARD III programme, a system for the recognition of all amounts due and for the recording in a debtors' ledger of all such debts, including irregularities prior to their receipt. Without prejudice to Article 43(5) or any national provisions concerning recovery of debts, any financial contribution charged to the Union with respect to these sums, including irregularities, shall be written off at the end of the second year following its registration in the debtors' ledger. These sums shall be reported as written off in the annual accounts of the period concerned and will be deducted by the Commission as provided for in Article 41(2). The IPARD Agency and the Accounting Body shall ensure that any amounts recovered are credited to the IPARD euro account within five working days of the date of recovery."

Article 5

Article 54, paragraphs (6), (8) and (9) are amended as follows:

"(6) Notwithstanding Article 8 of this Agreement, in combination with Clause 6a(5) of Annex A to the FFPA, the IPARD III monitoring committee may, following consultation with the IPARD Managing Authority and the IPARD Agency, propose to the IPARD Managing Authority for submission to the Commission, with a copy to the NIPAC and the NAO, amendments or reviews of the IPARD III programme to ensure the achievements of the programme's objectives and enhance the efficiency of the assistance provided.

(8) The IPARD III monitoring committee shall examine the evaluations of the IPARD III programme referred to in Article 59.

(9) The IPARD III monitoring committee shall consider and approve the plan of visibility and communication activities referred to in Article 32 as well as any subsequent updates of the plan."

Article 6

Article 61, paragraph (3) is amended as follows:

"(3) The annual implementation reports shall cover the previous calendar year and shall include data related to the calendar year before and the cumulative financial and monitoring data for the whole period of implementation of the IPARD III programme as well as aggregated monitoring tables. For the final year of implementation no annual implementation report is requested, it is considered to be covered in the final implementation report. The final reports on implementation of the IPARD III programme shall cover the whole period of implementation."

Article 7

Annex 1 - MAIN FUNCTIONS OF THE INTERNAL CONTROL SYSTEM, section Managing functions, paragraph (a) is amended as follows:

"(a) *Selection of the measures*: the objective of this function is that according to Article 10(9)(a) of the FFPA the IPARD Managing Authority is responsible for the selection of measures and their publicity, including the selection of measures under each call in accordance with Article 8 of this Agreement, in combination with Clause 6a(3)(c) of Annex A to the FFPA."

Article 8

Annex 2 - INTERNAL CONTROL FRAMEWORK, 3. Control activities section, D. Procedures for advances and guarantees (if applicable), is amended as follows:

"In agreement with the Commission payments of advances, for the measure 5 'implementation of local development strategies - LEADER approach' qualify as eligible expenditure up to 50% of the public aid and shall be subject to the establishment of a bank guarantee or an equivalent guarantee, except for advance payments of 50% of each annual running costs of the local action group (LAG). They shall not be subject to the establishment of a bank guarantee or an equivalent guarantee."

Article 9

Annex 4 - RULES FOR PROGRAMMING, Aid intensities, rates of Union contribution and eligibility for IPA Rural Development programmes 2021-2027, section 5. Eligibility is amended as follows:

"Measure 13 – Promotion of cooperation for innovation and knowledge transfer

Recipients

The Innovation Partnership (IP) Operational Groups comprising at least three actors from different groups, for example, farmers, advisors, researchers, NGOs, forest owners and agri-businesses and operating in agriculture, forestry, aquaculture or food processing."

Article 10

This Agreement was concluded by an exchange of letters, between the European Commission signed in Brussels on 6 August 2025, and the Government of Montenegro signed in Podgorica on 29 September 2025 and shall enter into force on the date on which the last of the Parties informs each other one in writing of its approval, in accordance with the existing internal legislation or procedure of each of the Party.

SPORAZUM O IZMJENA SEKTORSKOG SPORAZUMA IZMEĐU VLADE CRNE GORE I EVROPSKE KOMISIJE KOJIM SE UTVRĐUJU PRAVILA ZA UPRAVLJANJE I SPROVOĐENJE FINANSIJSKE PODRŠKE UNIJE CRNOJ GORI U OKVIRU INSTRUMENTA PRETPRISTUPNE PODRŠKE ZA OBLAST POLITIKE „POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVOJ" (IPARD III)

Evropska komisija, koja predstavlja i zastupa Evropsku uniju, u daljem tekstu: Komisija, s jedne strane, i Vlada Crne Gore, koja predstavlja i zastupa Crnu Goru, u daljem tekstu Crna Gora, s druge strane, u daljem tekstu zajedno označene kao „Strane" sporazumjele su se o sljedećem:

Član 1

Član 14, stav (3) se mijenja i dopunjuje na sljedeći način i glasi:

„(3) Naknadne provjere se provode u roku od pet godina od datuma konačne isplate primaocu, s izuzetkom obaveza u okviru agroekološko-klimatske mjere koje se provjeravaju samo tokom petogodišnjeg perioda u kojem se obaveze izvršavaju. Sve investicije se provjeravaju najmanje jednom tokom petogodišnjeg perioda."

Član 2

Član 35, stav (3) se mijenja i dopunjuje na sljedeći način i glasi:

„(3) Sljedeći troškovi nijesu prihvatljivi za finansiranje u okviru IPARD III programa:

(i) kupovina prava poljoprivredne proizvodnje, životinja, izuzev životinja za uzgoj ugroženih pasmina koje se podržavaju u okviru agroekoloških i klimatskih obaveza, jednogodišnjih biljaka i njihove sadnje;

(l) kupovina kombajna i vozila, osim specijaliziranih vozila koja su direktno relevantna za ciljeve podržane investicije kako je predviđeno u programu IPARD III programom;

(m) ulaganja u sektor duvana;

(n) ulaganja u sektor konoplje kada proizvodi ne ispunjavaju uslove uvoza utvrđene u članu 189. Uredbe (EU) br. 1308/2013;

(o) podrška proizvodnji alkoholnih pića, osim proizvodnje vina do 15% alkoholne jačine."

Član 3

Član 41, stav (2) se mijenja i dopunjuje na sljedeći način i glasi:

„(2) Iznose doprinosa Unije koji se povrate od korisnika u okviru IPARD III programa tokom svakog referentnog perioda i dugove koji nisu naplaćeni u roku od 2 godine od dana njihovog evidentiranja u knjigu dužnika, kako je navedeno u članu 49(6) ovog Sporazuma, Komisija će odbiti od iznosa koji treba platiti u vezi sa zahtjevom za plaćanje za taj period u skladu sa članom 50 ovog Sporazuma."

Član 4

Član 49, stav (6) se mijenja i dopunjuje na sljedeći način i glasi:

„(6) Crna Gora je dužna da za IPARD III program uspostavi sistem za prepoznavanje svih dospjelih iznosa i za upis u knjigu dužnika svih takvih dugova, uključujući i nepravilnosti prije njihovog prijema. Ne dovodeći u pitanje član 43(5) ili bilo koje nacionalne odredbe koje se odnose na povraćaj dugova, svaki finansijski doprinos zaračunat Uniji u pogledu tih iznosa, uključujući i nepravilnosti otpisuje se na kraju druge godine od dana njihovog upisa u knjigu dužnika. Ovi iznosi će biti prijavljeni kao otpisani u godišnjim računima za dotični period i Komisija će ih odbiti kako je predviđeno Članom 41(2). IPARD Agencija i Nacionalni fond su dužni da osiguraju da se svaki povraćeni iznos odobri u korist IPARD računa u evrima u roku od tri radna dana od dana povraćaja."

Član 5

Član 54, stav (6), (8) i (9) mijenju se i dopunjuju na sljedeći način i glasi:

„(6) Bez obzira na član 8 ovog sporazuma, i odredbe 6 a(5) Aneksa A Okvirnog sporazuma, Odbor za nadgledanje IPARD III programa može, nakon konsultacija sa Upravljačkim tijelom IPARD programa i IPARD Agencijom, predložiti IPARD Upravljačkom tijelu da podnese Komisiji, uz dostavljanje primjerka za NIPAK i NAO, izmjene i dopune ili pregled IPARD III programa, kako bi se obezbijedilo ostvarivanje ciljeva Programa i kako bi se poboljšala efikasnost pružene podrške

(8) Odbor za nadgledanje IPARD III programa dužan je da ispituje evaluacije IPARD III programa iz člana 57.

(9) Odbor za nadgledanje IPARD III programa dužan je da razmotri i odobri plan vidljivosti i komunikacije iz člana 32, kao i sva naknadna ažuriranja plana."

Član 6

Član 61, stav (3) se mijenja i dopunjuje na sljedeći način i glasi:

„(3) Godišnji izvještaji o sprovođenju obuhvataju prethodnu kalendarsku godinu i uključuju podatke koji se odnose na kalendarsku godinu prije i kumulativne finansijske podatke i podatke dobijene nadgledanjem za cjelokupan period sprovođenja IPARD III programa, kao i grupisane tabele za nadgledanje. Za posljednju godinu implementacije ne zahtijeva se godišnji izvještaj o sprovođenju, već se smatra da je obuhvaćen konačnim izvještajem o sprovođenju. Završni izvještaj o sprovođenju IPARD III programa treba da obuhvati čitav period sprovođenja."

Član 7

Aneks 1 - GLAVNE FUNKCIJE SISTEMA UNUTRAŠNJE KONTROLE, poglavlje Funkcije upravljanja, tačka (a) se mijenja i dopunjuje na sljedeći način i glasi:

„(a) *Odabir mjera*: cilj ove funkcije je da u skladu sa članom 10(9)(a) Okvirnog sporazuma, IPARD Upravljačko tijelo je ono koje je odgovorno za odabir mjera i njihovo promovisanje uključujući i odabir mjera za svaki poziv u skladu sa članom 8 ovog Sporazuma i odredbe 6a(3)(c) Aneksa A Okvirnog sporazuma."

Član 8

Aneks 2 - OKVIR INTERNE KONTROLE, poglavlje 3. Kontrolne aktivnosti, potpoglavlje D. Procedure za plaćanja unaprijed i garancije (ukoliko je primjenjivo) mijenja se na sljedeći način i glasi:

„U dogovoru s Komisijom, avansna plaćanja za mjeru 5 „Implementacija strategija lokalnog razvoja - LEADER pristup" kvalifikuju se kao prihvatljivi rashodi do 50% javne pomoći i podliježu uspostavljanju bankarske garancije ili ekvivalentne garancije, osim za avansna plaćanja od 50% godišnjeg tekućeg troška lokalne akcione grupe (LAG), koja ne podliježu uspostavljanju bankarske garancije ili ekvivalentne garancije."

Član 9

Aneks 4 - PRAVILA PROGRAMIRANJA, Intenziteti pomoći, stope doprinosa Unije i podobnost za IPA programe ruralnog razvoja 2021-2027, poglavlje 5. Prihvaltljivost mijenja se i glasi:

„Mjera 13 – Promocija saradnje za inovacije i transfer znanja

Korisnici

Operativne grupe za inovativno partnerstvo (IP) koje čine najmanje tri aktera iz različitih grupa, na primjer, poljoprivrednici, savjetnici, istraživači, NVO, vlasnici šuma i poljoprivredna preduzeća i koje djeluju u poljoprivredi, šumarstvu, akvakulturi ili preradi hrane."

Član 10

Ovaj Sporazum je zaključen razmjenom pisama između Evropske komisije, potpisane u Briselu 6. avgusta 2025. godine, i Vlade Crne Gore, potpisane u Podgorici 29. septembra 2025. godine, i stupa na snagu na dan kada se posljednja od Strana međusobno pismeno obavijesti o svom odobrenju, u skladu s važećim unutrašnjim zakonodavstvom ili procedurom svake od Strana.

Član 3

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore - Međunarodni ugovori".

OBRAZLOŽENJE

1. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona, sadržan je u odredbi člana 82 stav 1 tač. 2 i 17 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, kojima je propisano da Skupština Crne Gore potvrđuje međunarodne ugovore.

II. OCJENA STANJA MEĐUNARODNIH ODNOSA I CILJ DONOŠENJA ZAKONA

Dana 30. decembra 2022. godine Skupština Crne Gore je donijela Zakon o potvrđivanju Sektorskog sporazuma između Vlade Crne Gore i Evropske komisije kojim se utvrđuju pravila za upravljanje i sprovođenje finansijske pomoći Unije Crnoj Gori u okviru instrumenata pretpristupne podrške za oblast Politike "Poljoprivreda i ruralni razvoj (IPARD III), koji je objavljen u "Službenom listu Crne Gore - Međunarodni ugovori", broj 1/23. Evropska komisija je dana 14. avgusta 2025. godine predložila Crnoj Gori izmjene Sektorskog sporazuma za IPARD III, u cilju efikasnije i jednostavnije implementacije IPARD III programa i tražila pisano odobrenje od strane Crne Gore u vezi sa predloženim izmjenama. Evropska komisija dostavila je 6. avgusta 2025. godine notu Crnoj Gori kojom predlaže izmjene Sektorskog sporazuma za IPARD III. Sa predmetnim izmjenama saglasile su se obije strane potpisnice istog, stoga je Crna Gora Evropskoj komisiji dana 29. oktobra 2025. godine obavijestila Evropsku komisiju da je saglasna sa predloženim izmjenama Sektorskog sporazuma za IPARD, i da će u narednom periodu preduzeti sve neophodne korake i aktivnosti u cilju osiguranja dalje nesmetane implementacije IPARD III programa. Shodno navedenom, a imajući u vidu činjenicu da je Sektorski sporazum potvrđen Zakonom o potvrđivanju tog sporazuma, neophodno je da se izmjene Sektorskog sporazuma usvoje po istoj proceduri kao i osnovni tekst Sporazuma

III. OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU MEĐUNARODNIM UGOVOROM

Izmjenama Sektorskog sporazuma za IPARD III program izmijenjene su odredbe koje se tiču ex post kontrole realizovane investicije, preciznijeg definisanja prihvatljivih i neprihvatljivih troškova za IPARD III, jasno definisanje forme i sadržaja računovodstvenih informacija, finalnim izvještajem obuhvaćen je godišnji izvještaj za završnu godinu implementacije programa, definiše se mogućnost avansnog plaćanja za Mjeru 5 - LEADER.

Propisano je stupanje na snagu predloženih izmjena danom objavljivanja u Službenom listu Crne Gore - Medunarodni ugovori".

IV. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Predložene izmjene Sektorskog sporazuma nemaju finasijskog uticaja na budžet Crne Gore.

V. POTREBA USAGLAŠAVANJA PROPISA

Donošenje ovog Zakona ne nameće potrebu usaglašavanja unutrašnjih pravnih propisa.

PREDLOG

ZAKON
o potvrđivanju Sporazuma o izmjenama Sektorskog sporazuma između Vlade Crne Gore i Evropske komisije kojim se utvrđuju pravila za upravljanje i sprovođenje finansijske podrške Unije Crnoj Gori u okviru instrumenta pretpristupne podrške za oblast politike „Poljoprivreda i ruralni razvoj“ (IPARD III)

Član 1

Potvrđuje se Sporazum o izmjenama Sektorskog sporazum između Vlade Crne Gore i Evropske komisije kojim se utvrđuju pravila za upravljanje i sprovođenje finansijske podrške Unije Crnoj Gori u okviru instrumenta pretpristupne podrške za oblast politike „poljoprivreda i ruralni razvoj“ (IPARD III) koji je zaključen razmjenom pisama, u Briselu 6 avgusta 2025.godine i u Podgorici 29 septembra 2025.godine , u originalu na engleskom jeziku.

Član 2

Tekst Sporazuma o izmjenama Sektorskog sporazuma iz člana 1 ovog zakona, u originalu na engleskom i u prevodu na crnogorski jezik, glasi:

AGREEMENT ON AMENDMENTS OF THE SECTORAL AGREEMENT BETWEEN THE GOVERNMENT OF MONTENEGRO AND THE EVROPEAN COMMISSION SETTING OUT PROVISIONS FOR THE MANAGEMENT AND IMPLEMENTATION OF UNION FINANSIAL ASSISTANCE TO MONTENEGRO UNDER THE INSTRUMENT FOR PRE-ACCESSION ASSISTANCE IN THE POLICY AREA 'AGRICULTURE AND RURAL DEVELOPMENT' (IPARD III)

The European Commission, hereinafter referred to as "the Commisssion", acting for and on behalf of the European Union on the one part and the Government of Montenegro, acting for and on behalf of Montenegro, on the other part and together, jointly referred to as "the Parties"

Article 1

Article 14, paragraph (3) is amended as follows:

"(3) The ex-post verifications shall be carried out within five years of the date of final payment to the recipient, with the exception of commitments under the agri-environment-climate measure which are verified only during the 5-year period when the commitments are carried out. All investments shall be checked at least once during the five-year period."

Article 2

Article 35, paragraph (3) is amended as follows:

"(3) The following expenditure shall not be eligible under the IPARD III programme:

(i) the purchase of agricultural production rights, animals, except for animals for rearing endangered breeds supported under the agri-environment-climate commitments, annual plants and their planting;

(l) the purchase of combine harvesters and vehicles, except for specialised vehicles directly relevant for the objectives of a supported investment as provided in the IPARD III programme;

(m) investment in the tobacco sector;

(n) investment in the hemp sector when products are not complying with the import conditions laid down in Article 189 of Regulation (EU) No 1308/2013;

(o) support to production of alcoholic beverages, except for production of wine up to 15% of the alcoholic strength."

Article 3

Article 41, paragraph (2) is amended as follows:

"(2) The amounts of the Union contribution recovered from recipients under the IPARD III programme during each reference period and the debts that have not been collected within two years of their registration in the debtors' ledger as referred to in Article 49(6) of this Agreement shall be deducted by the Commission from the amount to be paid in respect of the payment request for that period in accordance with Article 50 of this Agreement."

Article 4

Article 49, paragraph (6) is amended as follows:

"(6) Montenegro shall set up, in respect of the IPARD III programme, a system for the recognition of all amounts due and for the recording in a debtors' ledger of all such debts, including irregularities prior to their receipt. Without prejudice to Article 43(5) or any national provisions concerning recovery of debts, any financial contribution charged to the Union with respect to these sums, including irregularities, shall be written off at the end of the second year following its registration in the debtors' ledger. These sums shall be reported as written off in the annual accounts of the period concerned and will be deducted by the Commission as provided for in Article 41(2). The IPARD Agency and the Accounting Body shall ensure that any amounts recovered are credited to the IPARD euro account within five working days of the date of recovery."

Article 5

Article 54, paragraphs (6), (8) and (9) are amended as follows:

"(6) Notwithstanding Article 8 of this Agreement, in combination with Clause 6a(5) of Annex A to the FFPA, the IPARD III monitoring committee may, following consultation with the IPARD Managing Authority and the IPARD Agency, propose to the IPARD Managing Authority for submission to the Commission, with a copy to the NIPAC and the NAO, amendments or reviews of the IPARD III programme to ensure the achievements of the programme's objectives and enhance the efficiency of the assistance provided.

(8) The IPARD III monitoring committee shall examine the evaluations of the IPARD III programme referred to in Article 59.

(9) The IPARD III monitoring committee shall consider and approve the plan of visibility and communication activities referred to in Article 32 as well as any subsequent updates of the plan."

Article 6

Article 61, paragraph (3) is amended as follows:

"(3) The annual implementation reports shall cover the previous calendar year and shall include data related to the calendar year before and the cumulative financial and monitoring data for the whole period of implementation of the IPARD III programme as well as aggregated monitoring tables. For the final year of implementation no annual implementation report is requested, it is considered to be covered in the final implementation report. The final reports on implementation of the IPARD III programme shall cover the whole period of implementation."

Article 7

Annex 1 - MAIN FUNCTIONS OF THE INTERNAL CONTROL SYSTEM, section Managing functions, paragraph (a) is amended as follows:

"(a) *Selection of the measures*: the objective of this function is that according to Article 10(9)(a) of the FFPA the IPARD Managing Authority is responsible for the selection of measures and their publicity, including the selection of measures under each call in accordance with Article 8 of this Agreement, in combination with Clause 6a(3)(c) of Annex A to the FFPA."

Article 8

Annex 2 - INTERNAL CONTROL FRAMEWORK, 3. Control activities section, D. Procedures for advances and guarantees (if applicable), is amended as follows:

"In agreement with the Commission payments of advances, for the measure 5 'implementation of local development strategies - LEADER approach' qualify as eligible expenditure up to 50% of the public aid and shall be subject to the establishment of a bank guarantee or an equivalent guarantee, except for advance payments of 50% of each annual running costs of the local action group (LAG). They shall not be subject to the establishment of a bank guarantee or an equivalent guarantee."

Article 9

Annex 4 - RULES FOR PROGRAMMING, Aid intensities, rates of Union contribution and eligibility for IPA Rural Development programmes 2021-2027, section 5. Eligibility is amended as follows:

"Measure 13 – Promotion of cooperation for innovation and knowledge transfer

Recipients

The Innovation Partnership (IP) Operational Groups comprising at least three actors from different groups, for example, farmers, advisors, researchers, NGOs, forest owners and agri-businesses and operating in agriculture, forestry, aquaculture or food processing."

Article 10

This Agreement was concluded by an exchange of letters, between the European Commission signed in Brussels on 6 August 2025, and the Government of Montenegro signed in Podgorica on 29 September 2025 and shall enter into force on the date on which the last of the Parties informs each other one in writing of its approval, in accordance with the existing internal legislation or procedure of each of the Party.

SPORAZUM O IZMJENA SEKTORSKOG SPORAZUMA IZMEĐU VLADE CRNE GORE I EVROPSKE KOMISIJE KOJIM SE UTVRĐUJU PRAVILA ZA UPRAVLJANJE I SPROVOĐENJE FINANSIJSKE PODRŠKE UNIJE CRNOJ GORI U OKVIRU INSTRUMENTA PRETPRISTUPNE PODRŠKE ZA OBLAST POLITIKE „POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVOJ" (IPARD III)

Evropska komisija, koja predstavlja i zastupa Evropsku uniju, u daljem tekstu: Komisija, s jedne strane, i Vlada Crne Gore, koja predstavlja i zastupa Crnu Goru, u daljem tekstu Crna Gora, s druge strane, u daljem tekstu zajedno označene kao „Strane" sporazumjele su se o sljedećem:

Član 1

Član 14, stav (3) se mijenja i dopunjuje na sljedeći način i glasi:

„(3) Naknadne provjere se provode u roku od pet godina od datuma konačne isplate primaocu, s izuzetkom obaveza u okviru agroekološko-klimatske mjere koje se provjeravaju samo tokom petogodišnjeg perioda u kojem se obaveze izvršavaju. Sve investicije se provjeravaju najmanje jednom tokom petogodišnjeg perioda."

Član 2

Član 35, stav (3) se mijenja i dopunjuje na sljedeći način i glasi:

„(3) Sljedeći troškovi nijesu prihvatljivi za finansiranje u okviru IPARD III programa:

(i) kupovina prava poljoprivredne proizvodnje, životinja, izuzev životinja za uzgoj ugroženih pasmina koje se podržavaju u okviru agroekoloških i klimatskih obaveza, jednogodišnjih biljaka i njihove sadnje;

(l) kupovina kombajna i vozila, osim specijaliziranih vozila koja su direktno relevantna za ciljeve podržane investicije kako je predviđeno u programu IPARD III programom;

(m) ulaganja u sektor duvana;

(n) ulaganja u sektor konoplje kada proizvodi ne ispunjavaju uslove uvoza utvrđene u članu 189. Uredbe (EU) br. 1308/2013;

(o) podrška proizvodnji alkoholnih pića, osim proizvodnje vina do 15% alkoholne jačine."

Član 3

Član 41, stav (2) se mijenja i dopunjuje na sljedeći način i glasi:

„(2) Iznose doprinosa Unije koji se povrate od korisnika u okviru IPARD III programa tokom svakog referentnog perioda i dugove koji nisu naplaćeni u roku od 2 godine od dana njihovog evidentiranja u knjigu dužnika, kako je navedeno u članu 49(6) ovog Sporazuma, Komisija će odbiti od iznosa koji treba platiti u vezi sa zahtjevom za plaćanje za taj period u skladu sa članom 50 ovog Sporazuma."

Član 4

Član 49, stav (6) se mijenja i dopunjuje na sljedeći način i glasi:

„(6) Crna Gora je dužna da za IPARD III program uspostavi sistem za prepoznavanje svih dospjelih iznosa i za upis u knjigu dužnika svih takvih dugova, uključujući i nepravilnosti prije njihovog prijema. Ne dovodeći u pitanje član 43(5) ili bilo koje nacionalne odredbe koje se odnose na povraćaj dugova, svaki finansijski doprinos zaračunat Uniji u pogledu tih iznosa, uključujući i nepravilnosti otpisuje se na kraju druge godine od dana njihovog upisa u knjigu dužnika. Ovi iznosi će biti prijavljeni kao otpisani u godišnjim računima za dotični period i Komisija će ih odbiti kako je predviđeno Članom 41(2). IPARD Agencija i Nacionalni fond su dužni da osiguraju da se svaki povraćeni iznos odobri u korist IPARD računa u evrima u roku od tri radna dana od dana povraćaja."

Član 5

Član 54, stav (6), (8) i (9) mijenju se i dopunjuju na sljedeći način i glasi:

„(6) Bez obzira na član 8 ovog sporazuma, i odredbe 6 a(5) Aneksa A Okvirnog sporazuma, Odbor za nadgledanje IPARD III programa može, nakon konsultacija sa Upravljačkim tijelom IPARD programa i IPARD Agencijom, predložiti IPARD Upravljačkom tijelu da podnese Komisiji, uz dostavljanje primjerka za NIPAK i NAO, izmjene i dopune ili pregled IPARD III programa, kako bi se obezbijedilo ostvarivanje ciljeva Programa i kako bi se poboljšala efikasnost pružene podrške

(8) Odbor za nadgledanje IPARD III programa dužan je da ispituje evaluacije IPARD III programa iz člana 57.

(9) Odbor za nadgledanje IPARD III programa dužan je da razmotri i odobri plan vidljivosti i komunikacije iz člana 32, kao i sva naknadna ažuriranja plana."

Član 6

Član 61, stav (3) se mijenja i dopunjuje na sljedeći način i glasi:

„(3) Godišnji izvještaji o sprovođenju obuhvataju prethodnu kalendarsku godinu i uključuju podatke koji se odnose na kalendarsku godinu prije i kumulativne finansijske podatke i podatke dobijene nadgledanjem za cjelokupan period sprovođenja IPARD III programa, kao i grupisane tabele za nadgledanje. Za posljednju godinu implementacije ne zahtijeva se godišnji izvještaj o sprovođenju, već se smatra da je obuhvaćen konačnim izvještajem o sprovođenju. Završni izvještaj o sprovođenju IPARD III programa treba da obuhvati čitav period sprovođenja."

Član 7

Aneks 1 - GLAVNE FUNKCIJE SISTEMA UNUTRAŠNJE KONTROLE, poglavlje Funkcije upravljanja, tačka (a) se mijenja i dopunjuje na sljedeći način i glasi:

„(a) *Odabir mjera*: cilj ove funkcije je da u skladu sa članom 10(9)(a) Okvirnog sporazuma, IPARD Upravljačko tijelo je ono koje je odgovorno za odabir mjera i njihovo promovisanje uključujući i odabir mjera za svaki poziv u skladu sa članom 8 ovog Sporazuma i odredbe 6a(3)(c) Aneksa A Okvirnog sporazuma."

Član 8

Aneks 2 - OKVIR INTERNE KONTROLE, poglavlje 3. Kontrolne aktivnosti, potpoglavlje D. Procedure za plaćanja unaprijed i garancije (ukoliko je primjenjivo) mijenja se na sljedeći način i glasi:

„U dogovoru s Komisijom, avansna plaćanja za mjeru 5 „Implementacija strategija lokalnog razvoja - LEADER pristup" kvalifikuju se kao prihvatljivi rashodi do 50% javne pomoći i podliježu uspostavljanju bankarske garancije ili ekvivalentne garancije, osim za avansna plaćanja od 50% godišnjeg tekućeg troška lokalne akcione grupe (LAG), koja ne podliježu uspostavljanju bankarske garancije ili ekvivalentne garancije."

Član 9

Aneks 4 - PRAVILA PROGRAMIRANJA, Intenziteti pomoći, stope doprinosa Unije i podobnost za IPA programe ruralnog razvoja 2021-2027, poglavlje 5. Prihvaltljivost mijenja se i glasi:

„Mjera 13 – Promocija saradnje za inovacije i transfer znanja

Korisnici

Operativne grupe za inovativno partnerstvo (IP) koje čine najmanje tri aktera iz različitih grupa, na primjer, poljoprivrednici, savjetnici, istraživači, NVO, vlasnici šuma i poljoprivredna preduzeća i koje djeluju u poljoprivredi, šumarstvu, akvakulturi ili preradi hrane."

Član 10

Ovaj Sporazum je zaključen razmjenom pisama između Evropske komisije, potpisane u Briselu 6. avgusta 2025. godine, i Vlade Crne Gore, potpisane u Podgorici 29. septembra 2025. godine, i stupa na snagu na dan kada se posljednja od Strana međusobno pismeno obavijesti o svom odobrenju, u skladu s važećim unutrašnjim zakonodavstvom ili procedurom svake od Strana.

Član 3

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore - Međunarodni ugovori".

OBRAZLOŽENJE

1. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona, sadržan je u odredbi člana 82 stav 1 tač. 2 i 17 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, kojima je propisano da Skupština Crne Gore potvrđuje međunarodne ugovore.

II. OCJENA STANJA MEĐUNARODNIH ODNOSA I CILJ DONOŠENJA ZAKONA

Dana 30. decembra 2022. godine Skupština Crne Gore je donijela Zakon o potvrđivanju Sektorskog sporazuma između Vlade Crne Gore i Evropske komisije kojim se utvrđuju pravila za upravljanje i sprovođenje finansijske pomoći Unije Crnoj Gori u okviru instrumenata pretpristupne podrške za oblast Politike "Poljoprivreda i ruralni razvoj (IPARD III), koji je objavljen u "Službenom listu Crne Gore - Međunarodni ugovori", broj 1/23. Evropska komisija je dana 14. avgusta 2025. godine predložila Crnoj Gori izmjene Sektorskog sporazuma za IPARD III, u cilju efikasnije i jednostavnije implementacije IPARD III programa i tražila pisano odobrenje od strane Crne Gore u vezi sa predloženim izmjenama. Evropska komisija dostavila je 6. avgusta 2025. godine notu Crnoj Gori kojom predlaže izmjene Sektorskog sporazuma za IPARD III. Sa predmetnim izmjenama saglasile su se obije strane potpisnice istog, stoga je Crna Gora Evropskoj komisiji dana 29. oktobra 2025. godine obavijestila Evropsku komisiju da je saglasna sa predloženim izmjenama Sektorskog sporazuma za IPARD, i da će u narednom periodu preduzeti sve neophodne korake i aktivnosti u cilju osiguranja dalje nesmetane implementacije IPARD III programa. Shodno navedenom, a imajući u vidu činjenicu da je Sektorski sporazum potvrđen Zakonom o potvrđivanju tog sporazuma, neophodno je da se izmjene Sektorskog sporazuma usvoje po istoj proceduri kao i osnovni tekst Sporazuma

III. OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU MEĐUNARODNIM UGOVOROM

Izmjenama Sektorskog sporazuma za IPARD III program izmijenjene su odredbe koje se tiču ex post kontrole realizovane investicije, preciznijeg definisanja prihvatljivih i neprihvatljivih troškova za IPARD III, jasno definisanje forme i sadržaja računovodstvenih informacija, finalnim izvještajem obuhvaćen je godišnji izvještaj za završnu godinu implementacije programa, definiše se mogućnost avansnog plaćanja za Mjeru 5 - LEADER.

Propisano je stupanje na snagu predloženih izmjena danom objavljivanja u Službenom listu Crne Gore - Medunarodni ugovori".

IV. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Predložene izmjene Sektorskog sporazuma nemaju finasijskog uticaja na budžet Crne Gore.

V. POTREBA USAGLAŠAVANJA PROPISA

Donošenje ovog Zakona ne nameće potrebu usaglašavanja unutrašnjih pravnih propisa.

PREDLOG

ZAKON
o potvrđivanju Sporazuma o izmjenama Sektorskog sporazuma između Vlade Crne Gore i Evropske komisije kojim se utvrđuju pravila za upravljanje i sprovođenje finansijske podrške Unije Crnoj Gori u okviru instrumenta pretpristupne podrške za oblast politike „Poljoprivreda i ruralni razvoj" (IPARD III)

Član 1

Potvrđuje se Sporazum o izmjenama Sektorskog sporazum između Vlade Crne Gore i Evropske komisije kojim se utvrđuju pravila za upravljanje i sprovođenje finansijske podrške Unije Crnoj Gori u okviru instrumenta pretpristupne podrške za oblast politike „poljoprivreda i ruralni razvoj" (IPARD III) koji je zaključen razmjenom pisama, u Briselu 6 avgusta 2025.godine i u Podgorici 29 septembra 2025.godine , u originalu na engleskom jeziku.

Član 2

Tekst Sporazuma o izmjenama Sektorskog sporazuma iz člana 1 ovog zakona, u originalu na engleskom i u prevodu na crnogorski jezik, glasi:

AGREEMENT ON AMENDMENTS OF THE SECTORAL AGREEMENT BETWEEN THE GOVERNMENT OF MONTENEGRO AND THE EVROPEAN COMMISSION SETTING OUT PROVISIONS FOR THE MANAGEMENT AND IMPLEMENTATION OF UNION FINANSIAL ASSISTANCE TO MONTENEGRO UNDER THE INSTRUMENT FOR PRE-ACCESSION ASSISTANCE IN THE POLICY AREA 'AGRICULTURE AND RURAL DEVELOPMENT' (IPARD III)

The European Commission, hereinafter referred to as "the Commisssion", acting for and on behalf of the European Union on the one part and the Government of Montenegro, acting for and on behalf of Montenegro, on the other part and together, jointly referred to as "the Parties"

Article 1

Article 14, paragraph (3) is amended as follows:

"(3) The ex-post verifications shall be carried out within five years of the date of final payment to the recipient, with the exception of commitments under the agri-environment-climate measure which are verified only during the 5-year period when the commitments are carried out. All investments shall be checked at least once during the five-year period."

Article 2

Article 35, paragraph (3) is amended as follows:

"(3) The following expenditure shall not be eligible under the IPARD III programme:

(i) the purchase of agricultural production rights, animals, except for animals for rearing endangered breeds supported under the agri-environment-climate commitments, annual plants and their planting;

(l) the purchase of combine harvesters and vehicles, except for specialised vehicles directly relevant for the objectives of a supported investment as provided in the IPARD III programme;

(m) investment in the tobacco sector;

(n) investment in the hemp sector when products are not complying with the import conditions laid down in Article 189 of Regulation (EU) No 1308/2013;

(o) support to production of alcoholic beverages, except for production of wine up to 15% of the alcoholic strength."

Article 3

Article 41, paragraph (2) is amended as follows:

"(2) The amounts of the Union contribution recovered from recipients under the IPARD III programme during each reference period and the debts that have not been collected within two years of their registration in the debtors' ledger as referred to in Article 49(6) of this Agreement shall be deducted by the Commission from the amount to be paid in respect of the payment request for that period in accordance with Article 50 of this Agreement."

Article 4

Article 49, paragraph (6) is amended as follows:

"(6) Montenegro shall set up, in respect of the IPARD III programme, a system for the recognition of all amounts due and for the recording in a debtors' ledger of all such debts, including irregularities prior to their receipt. Without prejudice to Article 43(5) or any national provisions concerning recovery of debts, any financial contribution charged to the Union with respect to these sums, including irregularities, shall be written off at the end of the second year following its registration in the debtors' ledger. These sums shall be reported as written off in the annual accounts of the period concerned and will be deducted by the Commission as provided for in Article 41(2). The IPARD Agency and the Accounting Body shall ensure that any amounts recovered are credited to the IPARD euro account within five working days of the date of recovery."

Article 5

Article 54, paragraphs (6), (8) and (9) are amended as follows:

"(6) Notwithstanding Article 8 of this Agreement, in combination with Clause 6a(5) of Annex A to the FFPA, the IPARD III monitoring committee may, following consultation with the IPARD Managing Authority and the IPARD Agency, propose to the IPARD Managing Authority for submission to the Commission, with a copy to the NIPAC and the NAO, amendments or reviews of the IPARD III programme to ensure the achievements of the programme's objectives and enhance the efficiency of the assistance provided.

(8) The IPARD III monitoring committee shall examine the evaluations of the IPARD III programme referred to in Article 59.

(9) The IPARD III monitoring committee shall consider and approve the plan of visibility and communication activities referred to in Article 32 as well as any subsequent updates of the plan."

Article 6

Article 61, paragraph (3) is amended as follows:

"(3) The annual implementation reports shall cover the previous calendar year and shall include data related to the calendar year before and the cumulative financial and monitoring data for the whole period of implementation of the IPARD III programme as well as aggregated monitoring tables. For the final year of implementation no annual implementation report is requested, it is considered to be covered in the final implementation report. The final reports on implementation of the IPARD III programme shall cover the whole period of implementation."

Article 7

Annex 1 - MAIN FUNCTIONS OF THE INTERNAL CONTROL SYSTEM, section Managing functions, paragraph (a) is amended as follows:

"(a) *Selection of the measures*: the objective of this function is that according to Article 10(9)(a) of the FFPA the IPARD Managing Authority is responsible for the selection of measures and their publicity, including the selection of measures under each call in accordance with Article 8 of this Agreement, in combination with Clause 6a(3)(c) of Annex A to the FFPA."

Article 8

Annex 2 - INTERNAL CONTROL FRAMEWORK, 3. Control activities section, D. Procedures for advances and guarantees (if applicable), is amended as follows:

"In agreement with the Commission payments of advances, for the measure 5 'implementation of local development strategies - LEADER approach' qualify as eligible expenditure up to 50% of the public aid and shall be subject to the establishment of a bank guarantee or an equivalent guarantee, except for advance payments of 50% of each annual running costs of the local action group (LAG). They shall not be subject to the establishment of a bank guarantee or an equivalent guarantee."

Article 9

Annex 4 - RULES FOR PROGRAMMING, Aid intensities, rates of Union contribution and eligibility for IPA Rural Development programmes 2021-2027, section 5. Eligibility is amended as follows:

"Measure 13 – Promotion of cooperation for innovation and knowledge transfer

Recipients

The Innovation Partnership (IP) Operational Groups comprising at least three actors from different groups, for example, farmers, advisors, researchers, NGOs, forest owners and agri-businesses and operating in agriculture, forestry, aquaculture or food processing."

Article 10

This Agreement was concluded by an exchange of letters, between the European Commission signed in Brussels on 6 August 2025, and the Government of Montenegro signed in Podgorica on 29 September 2025 and shall enter into force on the date on which the last of the Parties informs each other one in writing of its approval, in accordance with the existing internal legislation or procedure of each of the Party.

SPORAZUM O IZMJENA SEKTORSKOG SPORAZUMA IZMEĐU VLADE CRNE GORE I EVROPSKE KOMISIJE KOJIM SE UTVRĐUJU PRAVILA ZA UPRAVLJANJE I SPROVOĐENJE FINANSIJSKE PODRŠKE UNIJE CRNOJ GORI U OKVIRU INSTRUMENTA PRETPRISTUPNE PODRŠKE ZA OBLAST POLITIKE „POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVOJ" (IPARD III)

Evropska komisija, koja predstavlja i zastupa Evropsku uniju, u daljem tekstu: Komisija, s jedne strane, i Vlada Crne Gore, koja predstavlja i zastupa Crnu Goru, u daljem tekstu Crna Gora, s druge strane, u daljem tekstu zajedno označene kao „Strane" sporazumjele su se o sljedećem:

Član 1

Član 14, stav (3) se mijenja i dopunjuje na sljedeći način i glasi:

„(3) Naknadne provjere se provode u roku od pet godina od datuma konačne isplate primaocu, s izuzetkom obaveza u okviru agroekološko-klimatske mjere koje se provjeravaju samo tokom petogodišnjeg perioda u kojem se obaveze izvršavaju. Sve investicije se provjeravaju najmanje jednom tokom petogodišnjeg perioda."

Član 2

Član 35, stav (3) se mijenja i dopunjuje na sljedeći način i glasi:

„(3) Sljedeći troškovi nijesu prihvatljivi za finansiranje u okviru IPARD III programa:

(i) kupovina prava poljoprivredne proizvodnje, životinja, izuzev životinja za uzgoj ugroženih pasmina koje se podržavaju u okviru agroekoloških i klimatskih obaveza, jednogodišnjih biljaka i njihove sadnje;

(l) kupovina kombajna i vozila, osim specijaliziranih vozila koja su direktno relevantna za ciljeve podržane investicije kako je predviđeno u programu IPARD III programom;

(m) ulaganja u sektor duvana;

(n) ulaganja u sektor konoplje kada proizvodi ne ispunjavaju uslove uvoza utvrđene u članu 189. Uredbe (EU) br. 1308/2013;

(o) podrška proizvodnji alkoholnih pića, osim proizvodnje vina do 15% alkoholne jačine."

Član 3

Član 41, stav (2) se mijenja i dopunjuje na sljedeći način i glasi:

„(2) Iznose doprinosa Unije koji se povrate od korisnika u okviru IPARD III programa tokom svakog referentnog perioda i dugove koji nisu naplaćeni u roku od 2 godine od dana njihovog evidentiranja u knjigu dužnika, kako je navedeno u članu 49(6) ovog Sporazuma, Komisija će odbiti od iznosa koji treba platiti u vezi sa zahtjevom za plaćanje za taj period u skladu sa članom 50 ovog Sporazuma."

Član 4

Član 49, stav (6) se mijenja i dopunjuje na sljedeći način i glasi:

„(6) Crna Gora je dužna da za IPARD III program uspostavi sistem za prepoznavanje svih dospjelih iznosa i za upis u knjigu dužnika svih takvih dugova, uključujući i nepravilnosti prije njihovog prijema. Ne dovodeći u pitanje član 43(5) ili bilo koje nacionalne odredbe koje se odnose na povraćaj dugova, svaki finansijski doprinos zaračunat Uniji u pogledu tih iznosa, uključujući i nepravilnosti otpisuje se na kraju druge godine od dana njihovog upisa u knjigu dužnika. Ovi iznosi će biti prijavljeni kao otpisani u godišnjim računima za dotični period i Komisija će ih odbiti kako je predviđeno Članom 41(2). IPARD Agencija i Nacionalni fond su dužni da osiguraju da se svaki povraćeni iznos odobri u korist IPARD računa u evrima u roku od tri radna dana od dana povraćaja."

Član 5

Član 54, stav (6), (8) i (9) mijenju se i dopunjuju na sljedeći način i glasi:

„(6) Bez obzira na član 8 ovog sporazuma, i odredbe 6 a(5) Aneksa A Okvirnog sporazuma, Odbor za nadgledanje IPARD III programa može, nakon konsultacija sa Upravljačkim tijelom IPARD programa i IPARD Agencijom, predložiti IPARD Upravljačkom tijelu da podnese Komisiji, uz dostavljanje primjerka za NIPAK i NAO, izmjene i dopune ili pregled IPARD III programa, kako bi se obezbijedilo ostvarivanje ciljeva Programa i kako bi se poboljšala efikasnost pružene podrške

(8) Odbor za nadgledanje IPARD III programa dužan je da ispituje evaluacije IPARD III programa iz člana 57.

(9) Odbor za nadgledanje IPARD III programa dužan je da razmotri i odobri plan vidljivosti i komunikacije iz člana 32, kao i sva naknadna ažuriranja plana."

Član 6

Član 61, stav (3) se mijenja i dopunjuje na sljedeći način i glasi:

„(3) Godišnji izvještaji o sprovođenju obuhvataju prethodnu kalendarsku godinu i uključuju podatke koji se odnose na kalendarsku godinu prije i kumulativne finansijske podatke i podatke dobijene nadgledanjem za cjelokupan period sprovođenja IPARD III programa, kao i grupisane tabele za nadgledanje. Za posljednju godinu implementacije ne zahtijeva se godišnji izvještaj o sprovođenju, već se smatra da je obuhvaćen konačnim izvještajem o sprovođenju. Završni izvještaj o sprovođenju IPARD III programa treba da obuhvati čitav period sprovođenja."

Član 7

Aneks 1 - GLAVNE FUNKCIJE SISTEMA UNUTRAŠNJE KONTROLE, poglavlje Funkcije upravljanja, tačka (a) se mijenja i dopunjuje na sljedeći način i glasi:

„(a) *Odabir mjera*: cilj ove funkcije je da u skladu sa članom 10(9)(a) Okvirnog sporazuma, IPARD Upravljačko tijelo je ono koje je odgovorno za odabir mjera i njihovo promovisanje uključujući i odabir mjera za svaki poziv u skladu sa članom 8 ovog Sporazuma i odredbe 6a(3)(c) Aneksa A Okvirnog sporazuma."

Član 8

Aneks 2 - OKVIR INTERNE KONTROLE, poglavlje 3. Kontrolne aktivnosti, potpoglavlje D. Procedure za plaćanja unaprijed i garancije (ukoliko je primjenjivo) mijenja se na sljedeći način i glasi:

„U dogovoru s Komisijom, avansna plaćanja za mjeru 5 „Implementacija strategija lokalnog razvoja - LEADER pristup" kvalifikuju se kao prihvatljivi rashodi do 50% javne pomoći i podliježu uspostavljanju bankarske garancije ili ekvivalentne garancije, osim za avansna plaćanja od 50% godišnjeg tekućeg troška lokalne akcione grupe (LAG), koja ne podliježu uspostavljanju bankarske garancije ili ekvivalentne garancije."

Član 9

Aneks 4 - PRAVILA PROGRAMIRANJA, Intenziteti pomoći, stope doprinosa Unije i podobnost za IPA programe ruralnog razvoja 2021-2027, poglavlje 5. Prihvaltljivost mijenja se i glasi:

„Mjera 13 – Promocija saradnje za inovacije i transfer znanja

Korisnici

Operativne grupe za inovativno partnerstvo (IP) koje čine najmanje tri aktera iz različitih grupa, na primjer, poljoprivrednici, savjetnici, istraživači, NVO, vlasnici šuma i poljoprivredna preduzeća i koje djeluju u poljoprivredi, šumarstvu, akvakulturi ili preradi hrane."

Član 10

Ovaj Sporazum je zaključen razmjenom pisama između Evropske komisije, potpisane u Briselu 6. avgusta 2025. godine, i Vlade Crne Gore, potpisane u Podgorici 29. septembra 2025. godine, i stupa na snagu na dan kada se posljednja od Strana međusobno pismeno obavijesti o svom odobrenju, u skladu s važećim unutrašnjim zakonodavstvom ili procedurom svake od Strana.

Član 3

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore - Međunarodni ugovori".

OBRAZLOŽENJE

1. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona, sadržan je u odredbi člana 82 stav 1 tač. 2 i 17 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, kojima je propisano da Skupština Crne Gore potvrđuje međunarodne ugovore.

II. OCJENA STANJA MEĐUNARODNIH ODNOSA I CILJ DONOŠENJA ZAKONA

Dana 30. decembra 2022. godine Skupština Crne Gore je donijela Zakon o potvrđivanju Sektorskog sporazuma između Vlade Crne Gore i Evropske komisije kojim se utvrđuju pravila za upravljanje i sprovođenje finansijske pomoći Unije Crnoj Gori u okviru instrumenata pretpristupne podrške za oblast Politike "Poljoprivreda i ruralni razvoj (IPARD III), koji je objavljen u "Službenom listu Crne Gore - Međunarodni ugovori", broj 1/23. Evropska komisija je dana 14. avgusta 2025. godine predložila Crnoj Gori izmjene Sektorskog sporazuma za IPARD III, u cilju efikasnije i jednostavnije implementacije IPARD III programa i tražila pisano odobrenje od strane Crne Gore u vezi sa predloženim izmjenama. Evropska komisija dostavila je 6. avgusta 2025. godine notu Crnoj Gori kojom predlaže izmjene Sektorskog sporazuma za IPARD III. Sa predmetnim izmjenama saglasile su se obije strane potpisnice istog, stoga je Crna Gora Evropskoj komisiji dana 29. oktobra 2025. godine obavijestila Evropsku komisiju da je saglasna sa predloženim izmjenama Sektorskog sporazuma za IPARD, i da će u narednom periodu preduzeti sve neophodne korake i aktivnosti u cilju osiguranja dalje nesmetane implementacije IPARD III programa. Shodno navedenom, a imajući u vidu činjenicu da je Sektorski sporazum potvrđen Zakonom o potvrđivanju tog sporazuma, neophodno je da se izmjene Sektorskog sporazuma usvoje po istoj proceduri kao i osnovni tekst Sporazuma

III. OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU MEĐUNARODNIM UGOVOROM

Izmjenama Sektorskog sporazuma za IPARD III program izmijenjene su odredbe koje se tiču ex post kontrole realizovane investicije, preciznijeg definisanja prihvatljivih i neprihvatljivih troškova za IPARD III, jasno definisanje forme i sadržaja računovodstvenih informacija, finalnim izvještajem obuhvaćen je godišnji izvještaj za završnu godinu implementacije programa, definiše se mogućnost avansnog plaćanja za Mjeru 5 - LEADER.

Propisano je stupanje na snagu predloženih izmjena danom objavljivanja u Službenom listu Crne Gore - Medunarodni ugovori".

IV. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Predložene izmjene Sektorskog sporazuma nemaju finasijskog uticaja na budžet Crne Gore.

V. POTREBA USAGLAŠAVANJA PROPISA

Donošenje ovog Zakona ne nameće potrebu usaglašavanja unutrašnjih pravnih propisa.

FORMA IZVJEŠTAJA O ANALIZI UTICAJA PROPISA	
MINISTARSTVO ILI REGULATORNO TIJELO PREDLAGAČ	**Ministarstvo poljoprivrede, šunarstava i vodoprivrede**
NASLOV PROPISA	Zakon o potvrđivanju Sporazuma o izmjenama Sektorskog sporazuma između Vlade Crne Gore i Evropske komisije kojim se utvrđuju pravila za upravljanje i sprovođenje finansijske podrške Unije Crnoj Gori u okviru instrumenta pretpristupne podrške za oblast politike „Poljoprivreda i ruralni razvoj" (IPARD III)

Odjeljak 1: Definisanje problema

- ✓ **Koje probleme treba da riješi predloženi akt?**
- ✓ **Što su uzroci problema?**
- ✓ **Što su posljedice problema?**
- ✓ **Ko je oštećen, na koji način i koliko?**
- ✓ **Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?**

Sektorski sporazum koji je Crna Gora potpisala sa Evropskom komisijom uspostavlja pravni osnov za upravljanje i sprovođenje finansijskih sredstava iz predpristupnih fondova Evropske unije u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja (IPARD III), za programski period 2021-2027. Potpisivanje ovog sporazuma je jedan od preduslova za korišćenje sredstava iz predpristupnih fondova Evropske unije. Izmjenama Sektorskog sporazuma za IPARD III program izmijenjene su odredbe koje se tiču ex post kontrole realizovane investicije, preciznijeg definisanja prihvatljivih i neprihvatljivih troškova za IPARD III, jasno definisanje forme i sadržaja računovodstvenih informacija, finalnim izvještajem biće obuhvaćen i godišnji izvještaj za završnu godinu implementacije programa, definiše se mogućnost avansnog plaćanja za Mjeru 5 -LEADER.

Posljedica je da će iskorišćenost sredstava unaprijediti poljoprivrednu proizvodnju u Crnoj Gori, povećati konkurentnost i kvalitet poljoprivrednih proizvoda, kako na domaćem tako i na inostranom tržištu, dok će neiskorišćenost dostupnih sredstava usporiti razvoj poljoprivredne proizvodnje.

Dakle, ne postoje problemi, već namjera da se poveća konkurentnost poljoprivrednih proizvoda, postepeno usklađivanje sa pravilima Zajednice, standardima, politikama i praksama u pogledu pridruživanju EU koji će se postići kroz ekonomski, socijalni i teritorijalni razvoj, u pogledu pametnog, održivog i inkluzivnog rasta, kroz razvoj fizičkog kapitala, kao odgovoriti izazovima klimatskih promjena kroz promovisanje energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije, tako da "status quo" opcija, kao prva ne bi uticala na poboljšanje stanja, već naprotiv.

Odjeljak 2: Ciljevi

- ✓ **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom ?**
- ✓ **Navesti dosljednost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

Opšti cilj Zakon o potvrđivanju Sporazuma o izmjenama Sektorskog sporazuma između Vlade Crne Gore i Evropske komisije kojim se utvrđuju pravila za upravljanje i sprovođenje finansijske podrške Unije Crnoj Gori u okviru instrumenta pretpristupne podrške za oblast politike „Poljoprivreda i ruralni razvoj" (IPARD III) jeste da pripremi crnogorske poljoprivrednike za ulazak u EU kroz povlačenje finansijskih sredstava iz predpristupnih fondova u cilju povećanja konkurentnost poljoprivrednih proizvoda, postepeno

usklađivanje sa pravilima Zajednice, standardima, politikama i praksama u pogledu pridruživanju EU koji će se postići kroz ekonomski, socijalni i teritorijalni razvoj, u pogledu pametnog, održivog i inkluzivnog rasta, kroz razvoj fizičkog kapitala, kao odgovoriti izazovima klimatskih promjena kroz promovisanje energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije. Predmetne izmjene će konkretno uvesti naknadne provjere koje će se sprovoditi u roku od pet godina od datuma konačne isplate primaocu u odnosu na realizovanu investiciju kroz IPARD III program s tim što će se sve investicije provjeravti barem jednom u toku ovog perioda. Nadalje izmjenama će se preciznije definisati prihvatljivi i neprihvatljivi troškova za IPARD III, tačnije neće biti prihvatljivi troškovi kupovine prava poljoprivredne proizvodnje, životinja, izuzev životinja za uzgoj ugroženih pasmina, kupovina kombajna i vozila, osim specijaliziranih vozila koja su direktno relevantna za ciljeve podržane investicije, ulaganja u sektor duvana, ulaganja u sektor konoplje, podrška proizvodnji alkoholnih pića, osim proizvodnje vina do 15% alkoholne jačine. Takođe izmjene Sektorskog sporazuma uvešće avansna plaćanja za mjeru 5 „Implementacija strategija lokalnog razvoja - LEADER pristup" koji se kvalifikuju kao prihvatljivi rashodi do 50% javne pomoći i podliježu uspostavljanju bankarske garancije ili ekvivalentne garancije, osim za avansna plaćanja od 50% godišnjeg tekućeg troška lokalne akcione grupe (LAG), koja ne podliježu uspostavljanju bankarske garancije ili ekvivalentne garancije."
Odjeljak 3: Opcije ✓ **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza pravnog djelovanja).** ✓ **Obrazložiti preferiranu, tj izabranu opciju.**
Potpisivanjem Sektorskog sporazuma omogućava se iskorištavanje sredstava iz predpristupnih fondova unije u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja, stoga ne postoje druge opcije s obzirom na opredjeljenje Crne Gore o pridruživanju EU a kao što je već navedeno potvrđivanje Sektorskog sporazuma predstavlja jedan od preduslova za mogućnost korišćenja pretpristupnih sredstava EU za poljoprivredu i ruralni razvoj. U slučaju statusa quo neće biti mogućnosti da se koriste dostupna pretpristupna sredstva EU za poljoprivredu i ruralni razvoj.
Odjeljak 4: Analiza uticaja ✓ **na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - Nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne** ✓ **kakve troškove će primjena propisa stvoriti građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima),** ✓ **da li su pozitivne posljedice donošenja propisa takve da opravdavaju troškove koje će on stvoriti,** ✓ **da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija** ✓ **uključiti procjenu administrativnih opterećenja i bizsnis barijera.**
Predmetni Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o izmjenama Sektorskog sporazuma će uticati na organe državne uprave koji su zaduženi za sprovođenje Sporazuma, kao i na poljoprivredne proizvođače koji koriste sredstva kroz IPARD III program. Ne postoje negativni uticaji sprovođenja ovog propisa. Nema troškova za građane i privredu, na osnovu primjene predmetnog propisa. Nema troškova - vidjeti prethodni odgovor. Implementacijom Sektorskog sporazuma stvoriće se potrebni preduslovi za unapređenje kapaciteta poljoprivrednih proizvođača i privrednih subjekata čija djelatnost je poljoprivreda. Predmetni Predlog zakona o potvrđivanju Sektorskog sporazuma neće dovesti do stvaranja biznis barijera. Što se tiče administrativne opterećenosti neophodno je jačanje administrativnih kapaciteta, kao preduslov za sprovođenje ovog Sporazuma, u svim institucijama uključenim u sprovođenje Sporazuma.
Odjeljak 5: Procjena fiskalnog uticaja ✓ **Da li je potrebno izdvajanje finansijskih sredstava za implementaciju propisa i u kom iznosu?**

- ✓ **Da li je izdvajanje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.**
- ✓ **Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.**
- ✓ **Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskanu godinu?**
- ✓ **Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?**
- ✓ **Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihoda za budžet Crne Gore?**
- ✓ **Obraložiti metodologiju kojom je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.**
- ✓ **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.**
- ✓ **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na incijativu za donošenje predloga propisa?**
- ✓ **Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.**

Za implementaciju predmetnog zakona o potvrđivanju Sporazuma o izmjenama Sektorskog sporazuma nije potrebno izdvajanje sredstava već je za sprovođenje mjera definisanih ovim sporazumom uređeno posebnim finansijskim sporazumom. Važno je naglasiti da je Sporazumom predviđeno da za implementaciju mjera koje će se definisati posebnim finansijskim sporazumom predviđeno kofinansiranje iz budžeta Crne Gore.

Implementacijom predmetnog Predloga zakona o potvrđivanju Sporazuma o izmjenama Sektorskog sporazuma nijesu predviđeni novi troškovi učlanjenja u međunarodne organizacije. Nezavisno od ovog Sporazuma nastaviće se ispunjavanje već preuzetih obaveza prema međunarodnim organizacijama u kojima je Crna Gora član (IOC, FAO, OIV, IFAD).

U skladu sa finansijskim obavezama za kofinansiranje koje kao država preuzimamo za korišćenje sredstava EU izvršiće se planiranje budžeta za naredne godine.

Nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze.

Implementacijom predmetnog Predloga zakona o potvrđivanju Sporazuma o izmjenama Sektorskog sporazuma stvoriće se dodatni direktni prihodi za budžet Crne Gore jer će se primjenom planiranih propisa stvoriti preduslovi za kontrolu proizvodnje i stavljanje na tržište poljoprivrednih proizvoda te će se značajno smanjiti udio prometa poljoprivrednih proizvoda u sivoj ekonomiji. Takođe će se stvoriti uslovi za korištenje značajnih sredstava iz budžeta EU i kroz povećan nivo investicija u poljoprivrednom sektoru omogućiti jačanje konkurentnosti, modernizacija i dostizanje standarda proizvodnje prehrambenih proizvoda i dovesti do smanjenja uvoza prehrambenih proizvoda.

Metodologija koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka za implementaciju predmetnog Programa je u skladu sa pravilima propisanim Okvirnim i Sektorskim sporazumom između Crne Gore koju predstavlja Vlada Crne Gore i Evropske komisije o pravilima za sprovođenje finansijske pomoći Unije Crnoj Gori i okviru Instrumenta pretpristupne podrške (IPA III).

Nijesu postojale sugestije Ministarstva finansija na inicijativu donošenja Zakona o potvrđivanju Sporazuma o izmjenama Sektorskog sporazuma,

Odjeljak6: Konsultacije zainteresovanih strana

- ✓ **naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako**
- ✓ **naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije)**
- ✓ **naznačiti glavne rezultate, i kako je input zainteresovanih strana bio uzet u obzir ili zašto nije bio uzet u obzir**

Prilikom izrade propisa nije korišćena ekspertska podrška, jer su izmjene pravno- tehničke prirode.

Konsultacije civilnog sektora i javna rasprava u skladu sa Uredbom o načinu i postupku ostvarivanju saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija nijesu obavljene po postupku i na propisan način s obzirom na prirodu izmjena koje su kako smo naveli tehničke i proceduralne prirode.

Same izmjene propisa vršene su usljed iniciranja Evropske komisije da se izmjeni Sektorski sporazum kojim bi se preciznije definisale određene procedure IPARD III programa a sa kojima se saglasila Crna Gora na način što su razmijenjena pisma saglasnosti. Saglasnost na predložene izmjene su date od strane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Ministarstva evropskih poslova.

Odjeljak 7: Monitoring i evaluacija

- ✓ **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- ✓ **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- ✓ **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- ✓ **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

Prepreke za implementaciju propisa ne postoje ako se obezbijedi jačanje administrativnih kapaciteta u nadležnim institucijama za upravljanje i sprovođenje Sektorskog sporazuma.
Mjere koje će biti preduzete su jačanje administrativnih kapaciteta u cilju stvaranja mogućnosti za povlačenje finansijskih sredstava iz predpristupnih fonova EU.
Indikatori koji će se korisititi su:

- fizički, finansijski i indikatori životne sredine;
- rezultati i output indikatori koji će biti dio Godišnjeg izvještaja prema EU i relevantnim tijelima i
- makroekonomski indikatori koji će se dobiti od strane drugih institucija (npr. MONSTAT, Centralna banka i sl).

Monitoring i evaluaciju vršiće Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Datum i mjesto

_____

Starješina

_____